

Přeprava nákladu

Okolnostmi, rozhodnými pro posouzení, zdali dopravce mohl ztrátu zásilky odvrátit či nikoli jsou kromě okolností samotného skutku, při němž ke ztrátě zásilky došlo, také okolnosti spočívající v jednání dopravce, zejména plnění jeho povinností rizikům ztráty zásilky předcházet. Dopravce musí vyvinout veškeré úsilí k tomu, aby zásilka nebyla vystavena nebezpečí její ztráty nebo poškození. Musí tak učinit všechny kroky k tomu, aby nedošlo k její ztrátě nebo poškození. V praxi pak dopravce musí naplánovat co možná nejbezpečnější způsob dopravy, zejména odpovídající trasu a časový rozvrh přepravy, řádné naložení a zabezpečení nákladu, ostrahu nákladu, volbu způsobitelného vozidla i jeho osádky. Toto pak může představovat takové okolnosti, které v případě jejich dodržení mohou vést k odvrácení ztráty či poškození zásilky.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Cdo 1383/2009, ze dne 28.6.2011)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně Š. S. s.r.o., se sídlem v S., zastoupené Mgr. J. Ú., advokátem se sídlem v Č. B., proti žalované C. C. S. s.r.o., se sídlem ve V., zastoupené JUDr. J. K., advokátem, se sídlem v P., o zaplacení částky 844 749,50 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu ve Strakonici pod sp. zn. 4 C 21/2007, o dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 16. prosince 2008, č. j. 22 Co 2051/2008-277, tak, že rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 16. prosince 2008, č. j. 22 Co 2051/2008-277 se vyjma třetího výroku, kterým bylo rozhodnuto o povinnosti žalobkyně zaplatit doplatek soudního poplatku, zrušuje a věc se v tomto rozsahu vrací Krajskému soudu v Českých Budějovicích k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Okresní soud ve Strakonici rozsudkem ze dne 21. března 2008, č. j. 4 C 21/2007-238, zamítl žalobu na zaplacení částky 811 389,50 Kč s úrokem z prodlení z částek uvedených ve výroku rozsudku, který odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou platné pro první den kalendářního pololetí, ve kterém trvá prodlení žalované zvýšené o sedm procentních bodů (výrok I), zastavil řízení ohledně částky 33 360 Kč s úrokem z prodlení od 21. října 2006 do zaplacení (výrok II) a rozhodl o náhradě nákladů řízení účastníků (výrok III) a státu (výrok V) a o povinnosti žalobkyně zaplatit doplatek soudního poplatku (výrok IV).

Žalobkyně se domáhala úhrady přepravného za více přeprav, které pro žalovanou v mezinárodní silniční nákladní dopravě provedla. Nárok na zaplacení podstatné části přepravného ve výši 744 139,50 Kč učinila žalovaná nesporným; nárok na zaplacení přepravného ve výši 18 000 Kč za přepravu zboží provedenou dne 27. července 2006 z Prahy do Budapešti vzal soud prvního stupně vzal prokázáný. Vzhledem k tomu, že žalovaná uplatnila v rámci procesní obrany jako protipohledávku vůči žalobkyni nárok na náhradu škody ve výši 4 757 146,38 Kč, která jí měla vzniknout odcizením jedné ze zásilek, jejíž přepravu žalobkyně pro žalovanou zajišťovala, stala se předmětem dokazování a posuzování soudu skutečnost, zda žalobkyně odpovídá za škodu způsobenou ztrátou zásilky, kterou přepravovala z Prahy do Říma.

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že dne 21. března 2007 převzala žalobkyně zásilku 588 kartonů textilu o brutto váze 1800 kg k přepravě z Prahy do Říma s tím, že vozidlo mělo být

připraveno k vykládce 23. března 2007 nejpozději do 18 hodin. Vozidlo řídili 2 řidiči, kteří měli podle dokladu k přepravě parkovat v případě pozdního dojezdu u benzinové pumpy v Římě nebo na osvětleném frekventovaném místě. Z důvodu silničních kontrol a zákazu noční jízdy ve směru na Brennerský průsmyk přijeli na vykládku později – ve 20.15 hod., kdy již byla veškerá parkoviště poblíž místa, kde měli vykládat, obsazena, a proto zaparkovali u brány do kasáren, tedy na místě, které považovali za bezpečné. Vozidlo zamkli a šli spát. Kolem druhé hodiny v noci bylo vozidlo přepadeno šesti muži, kteří zranili jednoho z řidičů a odcizili zásilku. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že ztrátě zásilky bylo možné předejít - řádným plánováním časového rozvrhu přepravy tak, aby bylo možno vykládku stihnout v požadovaném termínu, vybavením vozidla bezpečnostním zámekem, poučením osádky vozidla o známém nebezpečí v teritoriu kolem Říma. Žalobkyně tudíž odpovídá žalované za ztrátu zásilky, neboť neprokázala naplnění liberačních důvodů podle čl. 17 odst. 2 Úmluvy o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě (CMR) vyhlášené pod číslem 11/1975 Sb. (dále jen Úmluva CMR), podle něhož je dopravce zproštěn odpovědnosti za úplnou nebo částečnou ztrátu zásilky a nebo za její poškození, jestliže ztráta zásilky, její poškození nebo překročení dodací lhůty bylo zaviněno oprávněným, příkazem oprávněného, který nebyl vyvolán nedbalostí dopravce, vlastní vadou zásilky nebo okolnostmi, které dopravce nemůže odvrátit, a jejichž následky odstranit není v jeho moci. Protože žalovaná v rámci procesní obrany uplatnila k započtení svůj nárok na náhradu škody na zásilce ve výši 4 757 146,40 Kč, která výrazně převyšuje nárok žalobkyně na zaplacení přepravného podle § 625 obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“), jak byl v řízení zjištěn, soud prvního stupně žalobu zamítl.

K odvolání žalobkyně Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 16. prosince 2008, č.j. 22 Co 2051/2008-277 rozsudek soudu prvního stupně, vyjma výroku II o zastavení řízení, změnil tak, že uložil žalované zaplatit žalobkyni částku 811 398,50 Kč s úrokem z prodlení z částek uvedených ve výroku rozsudku, jehož výše odpovídá roční výši repo sazby stanovené Českou národní bankou platné pro první den kalendářního pololetí, ve kterém trvá prodlení žalované zvýšené o sedm procent bodů (první výrok) a rozhodl o náhradě nákladů řízení účastníků před soudy obou stupňů (druhý výrok), povinnosti žalobkyně doplatit soudní poplatek (třetí výrok) a náhradě nákladů řízení státu (čtvrtý výrok).

Odvolací soud, oproti soudu prvního stupně, dospěl k odlišným právním závěrům o naplnění podmínek liberace žalobkyně z odpovědnosti za škodu vzniklou ztrátou přepravované zásilky žalované. Vyšel stejně jako soud prvního stupně z článku 17 odst. 2 Úmluvy CMR. Dospěl však k závěru, že sám skutek loupežného přepadení a ozbrojeného útoku je liberačním důvodem ve smyslu uvedeného článku 17 odst. 2 Úmluvy CMR. Je proto nerozhodné, zda takový skutek mohla či nemohla žalobkyně jako dopravce odvrátit. Za situace, kdy nárok žalobkyně na zaplacení ceny přepravy vyplývající z ustanovení § 625 obch. zák. byl v řízení před soudem prvního stupně prokázán a pohledávka žalované není s ohledem na liberaci žalobkyně z odpovědnosti za ztrátu zásilky důvodná, neboť byla v řízení prokázána okolnost, kterou žalobkyně jako dopravce nemohla odvrátit, dospěl odvolací soud k závěru, že je nutno přiznat žalobkyni nárok na zaplacení přepravného.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání, odkazujíc co do jeho přípustnosti na ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“) a co do důvodů na ustanovení § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., tedy že napadené rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Dovolatelka má za to, že odvolací soud postavil své rozhodnutí na nesprávném právním výkladu článku 17 odst. 2 Úmluvy CMR, neboť žalobkyně byla povinna prokázat, že skutek, který ji měl liberovat, skutečně nastal, a že tento skutek byl z hlediska kvalifikovaného dopravce neodvratitelný. Důkazní hodnota výpovědí osádek vozidel není podle názoru dovolatelky vysoká, stejně jako jejich výpovědi před italskou policií. Taktéž lékařská zpráva nevypovídá nic o příčinné souvislosti zranění řidičů s tvrzenou loupeží zásilky. V dané věci nebyli dopadeni pachatelé, násilné odnětí zásilky

nepotvrdili další svědci. Není účelem konstrukce liberačních důvodů z odpovědnosti dopravce v Úmluvě CMR, aby se dopravce mohl kdykoliv vyvinut ze své odpovědnosti za škodu na zásilce na základě pouhého tvrzení osádky vozidla, že jí byla zásilka ukradena nebo uloupěna. Dovolatelka se ztotožnila se závěry soudu prvního stupně, že v dané věci byla loupež odvratitelná, pokud by si žalobkyně počínala profesionálně. V tomto smyslu si pak odvolací soud nesprávně vyložil závěry rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 32 Odo 1186/2003, které nedefinuje loupež zásilky jako okolnost, která sama o sobě je důvodem vyvinut se z odpovědnosti dopravce za škodu na zásilce. Účelem rozhodnutí bylo korigovat restriktivní výklad obecného liberačního důvodu a potvrdit správný výklad, který spočívá v tom, že okolnost, kterou dopravce nemůže odvrátit a jejíž následky odstranit není v jeho moci, může spočívat i v lidském jednání.

Dovolatelka namítá, že odvolací soud při výkladu ustanovení článku 17 Úmluvy CMR nezohlednil, že od dopravce se očekává a požaduje profesionální znalost technologie přepravy zboží po silnici, dopravního provozu, znalost rizik a přijetí tudíž takových opatření, která odpovídají profesionální aktivní péči o zásilku. Každé riziko v mezinárodní přepravě představuje potenciální stav nástupu škodných následků vůči přepravované zásilce a každé riziko tak může dopravce ovlivnit svým profesionálně pečlivým přístupem. U některých rizik je odvratitelnost plně v rukou dopravce. Pokud jde o rizika související s dopravním provozem nebo povětrnostními vlivy nebo pokud jde o krádeže nebo loupeže (výběr vozidla, proškolené osádky, výběr vhodné trasy, střežených parkovišť, jízda v konvoji, jízda v dvoučlenné osádce, včasný nájezd na vykládku apod.). V takových případech se zpravidla jedná o okolnosti odvratitelné a tudíž škodné události, kdy dopravce za škodu či ztrátu zásilky odpovídá a z této odpovědnosti se vyvinut nemůže. Pokud by se měl dopravce skutečně vyvinut, musí podat věrohodný důkaz, že skutek, který by měl dopravce liberovat skutečně nastal a že tento skutek byl z hlediska kvalifikovaného a profesionálně pečlivého dopravce neodvratitelný. V této souvislosti dovolatelka poukazuje na rozhodnutí zahraničních soudů signatářských států při aplikaci Úmluvy CMR jako nadnárodní právní úpravy.

Žalobkyně se k dovolání vyjádřila tak, že soudy obou stupňů nevycházely pouze z výpovědí řidičů kamionu. Jejich shodné výpovědi před italskou policií jsou jednoznačně podporovány dalšími důkazy, a to zejména lékařskou zprávou, z níž je zřejmé, že při přepadení utrpěl jeden z řidičů poměrně těžká poranění, shodné výpovědi osádky kamionu jsou v souladu se satelitním sledováním pohybu předmětného vozidla po loupeži. Podle názoru žalobkyně nelze učinit jednotný návod na všechny případy loupeží kamionů. Takové mechanické hodnocení důkazů by bylo zcela v rozporu se zásadou promítnutou do ustanovení § 132 o. s. ř. V řízení bylo podle žalobkyně prokázáno, že žalobkyně naplánovala přepravu s dostatečnou časovou rezervou, a pokud osádka na místo dorazila v době, kdy již byl areál příjemce zavřený, bylo to zapříčiněno pouze nestandardními kontrolami na německém území. Pokud posádka kamionu poté, co shledala všechna střežená parkoviště obsazena, zaparkovala na rušném a osvětleném místě před vchodem do areálu kasáren, učinila tím maximum pro zabezpečení nákladu. Pokud za těchto okolností kladla odpor přesile útočníků, v důsledku čehož jeden z řidičů utrpěl vážná zranění, je zřejmé, že se v tomto případě jednalo o naplnění liberačního důvodu podle článku 17 odst. 2 Úmluvy CMR. Rozhodné přitom je, že řidiči nezaparkovali na místě, které by snad svým charakterem mohlo budít dojem, že je zde vyšší míra ohrožení.

Se zřetelem k době vydání rozhodnutí odvolacího soudu se uplatní pro dovolací řízení - v souladu s bodem 12 čl. II přechodných ustanovení zákona č. [7/2009](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony - občanský soudní řád ve znění účinném do 30. června 2009.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., nejprve zkoumal, zda je dovolání přípustné.

Dovolání je podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř. přípustné, neboť rozsudkem odvolacího soudu bylo v napadeném rozsahu změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé.

Nejvyšší soud posuzoval, zda řízení netrpí vadami uvedenými v § 229 odst. 1 a § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., popřípadě jinými vadami, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Z obsahu spisu se takové vady nepodávají.

Dovolací soud dále přezkoumal napadené rozhodnutí odvolacího soudu, jsa vázán dovolacími důvody a jejich obsahovým vymezením (§ 242 odst. 3 o. s. ř.)

Dovolatelka uplatnila dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., podle něhož lze namítat, že napadený rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Nesprávným právním posouzením se rozumí omyl soudu při aplikaci právních předpisů na zjištěný skutkový stav. O mylnou aplikaci právních předpisů se jedná, jestliže soud použil jiný právní předpis, než který měl správně použít, nebo soud aplikoval sice správný právní předpis, ale nesprávně jej vyložil.

Podle článku 17 odst. 1 Úmluvy CMR dopravce odpovídá za úplnou nebo částečnou ztrátu zásilky anebo za její poškození, které vznikne od okamžiku převzetí zásilky k přepravě až do okamžiku jejího vydání, jakož i za překročení dodací lhůty.

Podle článku 17 odst. 2 Úmluvy CMR je dopravce zproštěn odpovědnosti, jestliže ztráta zásilky, její poškození nebo překročení dodací lhůty bylo zaviněno oprávněným, příkazem oprávněného, který nebyl vyvolán nedbalostí dopravce, vlastní vadou zásilky nebo okolnostmi, které dopravce nemůže odvrátit a jejichž následky odstranit není v jeho moci.

Odvolací soud nesprávně vyložil podmínky zproštění odpovědnosti dopravce podle článku 17 odst. 2 Úmluvy CMR, když dospěl k závěru, že sám skutek loupežného přepadení a ozbrojeného útoku je liberačním důvodem ve smyslu článku 17 odst. 2 Úmluvy CMR a není proto třeba dále zkoumat, zda tento skutek mohla či nemohla žalobkyně jako dopravce odvrátit.

Podle citovaného článku 17 odst. 2 Úmluvy CMR je dopravce zproštěn odpovědnosti, jestliže mj. ztráta zásilky byla zaviněna okolnostmi, které dopravce nemůže odvrátit a jejichž následky odstranit není v jeho moci.

Okolnostmi rozhodnými pro posouzení zdali dopravce mohl ztrátu zásilky odvrátit či nikoli jsou kromě okolností samotného skutku, při němž ke ztrátě zásilky došlo, také okolnosti spočívající v jednání dopravce, zejména plnění jeho povinností rizikům ztráty zásilky předcházet.

Povinnost péče o zásilku ve smyslu ustanovení článku 17 odst. 2 Úmluvy CMR znamená, že dopravce je povinen starat se o zásilku po dobu, po níž se u něj zásilka nachází, tedy v době od jejího převzetí k přepravě až do okamžiku jejího vydání příjemci. Zásilka je dopravci svěřena za účelem uskutečnění přepravy, proto je dopravce povinen učinit všechny předpokládané činnosti, které představují řádnou péči o zásilku a řádné nakládání s ní v zájmu zabránění škodě na této zásilce, tedy činnosti, které jsou zpravidla s přepravou spojeny. Dopravce musí vyvinout v rámci této povinnosti veškeré úsilí k tomu, aby zásilka nebyla vystavena nebezpečí její ztráty nebo poškození. Musí tak učinit všechny kroky k tomu, aby nedošlo k její ztrátě nebo poškození. Jedná se tedy o zabránění všem nebezpečím, které mohou zpravidla při přepravě nastat. Dopravce je profesionálním podnikatelem a musí možná rizika ztráty či poškození zásilky při přepravě předvídat a činit taková prevenční opatření, aby tato rizika minimalizoval. V praxi tato opatření zpravidla spočívají v naplánování co možná nejbezpečnějšího způsobu dopravy, zejména odpovídající trasy a časového rozvrhu přepravy, řádné naložení a zabezpečení nákladu, ostražování nákladu, volba způsobilého vozidla i jeho osádky. Uvedené

povinnosti dopravce mohou představovat takové okolnosti, které v případě jejich dodržení mohou vést k odvrácení ztráty či poškození zásilky. Naopak porušení těchto povinností může podle okolností případu výrazně přispět ke zvýšení rizika ztráty zásilky krádeží nebo loupeží.

Pokud tedy odvolací soud dospěl k tomu, že „není třeba dále zkoumat, zda skutek loupežného přepadení mohla či nemohla žalobkyně jako dopravce odvrátit“, je tento jeho závěr nesprávný.

V této souvislosti není zcela případný odkaz odvolacího soudu na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. září 2004, sp. zn. 32 Odo 1186/2003. V citovaném rozhodnutí Nejvyšší soud dospěl k závěru, že za okolnosti, které dopravce nemůže odvrátit, a jejichž následky odstranit není v jeho moci ve smyslu článku 17 odst. 2 Úmluvy CMR, lze považovat, vedle událostí přírodního charakteru, též okolnosti mající původ v lidském jednání (např. přepadení, ozbrojený útok). Nejvyšší soud v této věci shledal toliko nesprávným závěr odvolacího soudu, že liberačním důvodem ve smyslu článku 17 odst. 2 Úmluvy CMR mohou být jen okolnosti vzniklé tzv. vyšší mocí a dovodil, že nelze vyloučit, aby okolností, kterou dopravce nemůže odvrátit a jejíž následky odstranit není v jeho moci byla vedle událostí přírodního charakteru i okolnost mající původ v lidském jednání (např. loupežné přepadení, ozbrojený útok apod.). Odvolacímu soudu v této souvislosti vytkl, že se dostatečně nevěnoval zjišťování skutkového stavu vztahujícího se k tvrzením účastníka o přepadení posádky. Nejvyšší soud tedy v citovaném rozhodnutí nedovodil, jak nesprávně argumentoval odvolací soud v projednávané věci, že loupežné přepadení či ozbrojený útok je vždy tzv. bez dalšího liberačním důvodem ve smyslu článku 17 odst. 2 Úmluvy CMR.

Dovolací soud dodává, že uvedené závěry o významu plnění povinností dopravce pro posouzení, zdali nastaly takové dopravcem neodvratitelné okolnosti při ztrátě zásilky ve smyslu článku 17 odst. 2 Úmluvy CMR, jsou shodné se závěry publikovanými např. in : Sedláček, P. Úmluva CMR (komentář) Mezinárodní silniční nákladní doprava. 1. VOX a. s. – Nakladatelství, 2009, s. 258 – 331).

Ze shora uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu není z hlediska dovolacích důvodů uplatněných dovolatelkou správný. Nejvyššímu soudu proto podle ustanovení § 243b odst. 2, věty za středníkem, o. s. ř. nezbylo, než rozsudek odvolacího soudu v napadeném rozsahu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochrana spotřebitele \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovněprávní vztah \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určení otcovství \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Jméno v obchodní firmě právnické osoby](#)
- [Dokazování](#)

- [Bolestné](#)